

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KOZLONYE.

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Helyben: félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. — fill.
Vidéken: félévre 9 kor., negyedévre 4 kor. 50 fill.

POSZTERKESZTŐ

BENEDEK JÁNOS.

ELŐLÉTS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ

SZÉKELY IMRE.

POLITIKAI ROVATVEZETŐ:

Dr. BOROSS LAJOS.

SAJÁT KESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Debrecen, Fő tér 42. szám. Lamprecht palota
első emelet, az udvarban.

Hosszu válság.

— márczius 9.

Vége van a farsangnak, ellenben nincs vége a válságnak. A válság túléli a farsangot, túl talán még a bőjti napokat is. Hosszu bőjt ez nagyon, amely a vidám napokból is bőjtöt csinál s a szomorú órákat még sötétebbé festi.

Hosszu válságra van kilátás, ami annyit jelent, hogy bőjtöljön a nemzet. Ugy látszik, hogy Tisza gróf és Khuen-Héderváry gróf felső helyen megmagyarázták, hogy a magyar nemzetnek fejébe szálltak a „mérgező gázok“, jó lesz tehát időt engedni a nemzetnek arra, hogy — kijózanadjék. Erre való a hosszú bőjt, a hosszú válság.

Hintsen a nemzet hamut a fejére s tépje meg köntösét és járjon lehajtott fővel Tisza István elé, könyörögve, hogy lobogtassa meg ujan a honmentő zsebkendőt. Józanodjék ki a nemzet abból a mámorból, amelybe életerejének hatalmas felbuzdulása ejtette a vá-

lasztáson és a választása után s kiáltja egy testtel-lélekkel: a német komandó kell nekünk, meg a szabadelpvüpart uralma, meg a közös hadseregnek osztrák szel-leme!

Akkor mindjárt vége volna a válságnak, mert mindjárt okos, mérsékelt és józan volna a nemzet. Mert, jámbor olvasóm, tudd meg: itt olyan a helyzet, hogy az vétetik okosnak, ami bolondság és ami helytelenség s az vétetik józannak, amibe csak részeg fővel lehet belenyugodni.

Itt józan felfogás az, hogy a magyar nemzetnek, amely független állam, a maga hadseregében, amelyért milliárdokat áldoz, nincs joga a maga nyelvéhez, hanem a német nyelvnek lánczát kell csörgetnie. Az egész világon ez hajmeresztő örültség volna; nálunk ez a józanság. S itt okos ember az, aki az örültséget normális állapotnak minősíti, ellenben okatlan ember az, aki azt mondja: szüntessünk meg egy örökös viszályt s vessünk

véget egy képtelen helyzetnek; adjuk meg a királynak, ami a királyé (ezzel a császár sem rövidül meg!), de adjuk meg a nemzetnek, ami a nemzeté!

Ebben az országban az okos beszédet oktalanságnak minősítik és a valóságos részeg tántorgást szilárd magatartásnak és egyenes uton való haladásnak. Itt a korlátosság és a rövidlátás bölcs mérsékletnek vétetik s aki ma előre látja a holnap alakulását és krónikus bajokra orvoslást keresvén, gyökeresen akarja eltávolítani a betegség forrását: az makacskodik és lehetetlenséget követel, röviden: nevetséges ember, mert — előre látó és közeledni látván a nemzeti lokomotívot, nem helyezkedik vele szembe, hanem azt ajánlja: menjünk elébe, használjuk fel az erejét, üljünk fel rá és vitesük magunkat és a nemzetet — előre.

S ezt az állapotot, amikor semmi sem történik, aminek józan észszel történnie kellene, amikor

Vasuti kaland.

E beszél: **W. G. Patterson**, amerikai vonatvezető.

Körülbelül két évvel ezelőtt voltam önkénytelen részese annak a kellemetlen vasuti kalandnak, melyet most el fogok mondani. A lapok annak idején ugyan adtak tudósítást az esetről, de azért, azt hiszem, mégis ez lesz a kaland első hű leírása.

Aki már utazott Amerikában, az tudja, hogy az az utvonal, melyen az „Egyesült Központi Vasúttársaság“ vonatai keresztül-mennek, milyen sivár és elhagyatott vidékeken megy keresztül. Jóformán sehol egy bokor, vagy domb, mely a vidék egyhangú kietlenségét megszakítaná s ezek után azt is elhihetik önök, hogy sokszor órajárányira is mehet az ember gyorsvonaton, — míg emberlakta vidéket láthat. Szóval ez a nagy amerikai sivatag. A vasuti utvonal egyik legelhagyatottabb állomása Fenelon, melyen a kaland történt. Tulajdonképen nem is lehet állomásnak nevezni Fenelont, mert például a személyvonatok legnagyobb része nem is áll meg itt, jelentősége abban

van, hogy a teharvo atok számára itt van a kitérő, melynek megfelelően az állomás is csak egyszerű órházból áll. Az órházat akkor az öreg Dermody Mihály váltóór lakta feleségével s náluk tartózkodott az év legnagyobb részében van Andie Minnie is, kinek atyja mozdonyvezető lévén, az esztendő nagyobbik felét uton töltötte s leányát Dermodyekhez adta ellátásra.

Szegény kis Minniének bizony nem sok szórakozást nyújtott az állomás egyhangúsága, de lassanként ebbe is beletörődött és megtanulta a kis állomás kezelésének minden csinját-binját. Tudott váltót állítani, táviratozni, tudta a hivatalos jelzések minden fortélyát, szóval hasznavehető leánya volt s az öreg Dermody bizony igen gyakran vette igénybe szolgáltatás-készségét, mikor egy érkező vonat ellátásáról lett volna szó, ő pedig jobban szeretett volna egy kiasé pihenni.

1900. október 27-én történt, hogy Minnie éppen szolgálatot végzett egy teharvonat körül, melynek egyik kocsi-jából, mikor már a vonat indulófélben volt, két igen gyanus külsejű férfi ugrott ki és revolvert szegezve a leánya homlokának, arra kényszerítették, hogy velük együtt be-

lépjen az állomás épületébe. Ott kezét hátrakötözve egyik sarokba ültették, gyöngéden biztosítva, hogy azonnal lelövik, ha csak mukkanni is mer.

— Nem akarom kinezni, kisasszony — mondá az egyik rabló szinlelt udvarias-sággal — de beláthatja, hogy jelen körülmények között engedelmeskednie kell, nekünk viszont némi óvatosságra van szükségünk ahhoz a tettehez, melyet véghez akarunk vinni. Arra a kérdésre mégis legyen szives választ adni, ki az az öreg ember, ki ott közeledik?

A válasza már nem volt szükség, mert a következő pillanatban az öreg Dermody átlőtt homlokkal terült el a szoba küszöbén. A szegény kis lányt ez a lövés oly halálos félelembe ejtette, hogy elájult s csak hosszabb idő múlva tért magához.

Igy történt azután, hogy Dermodyné megsebesítéséről csak később értesült, kir: szintén rálőttek a banditák.

Mire magához tért, a rablók már ismét előtte állottak s az egyik, kit társa állandóan Billiének szólított, gunyosan ezeket mondotta neki:

— Tudja, kisasszony, a dolog úgy áll hogy Ede és én ki akarjuk fosztani azt a

Tavaszi czipő különlegességek érkeztek

NICHELSTÄDTER UTÓDA Mandel Lipót

Piazz-utca 40.

első debreczeni czipő raktárába

Ries cukrázda mellett.

A „Hungária kávéház“

zene-kara által. Kitűnő italok, hideg büffet,

a helybeli és vidéki intelligenzia találkozó helye, hol minden kedő, csütörtök szombat és vasárnap **Zene-estély tartatik** felváltva **RÁCZ KÁROLY** és **MAGYARI TESTVÉREK**

saját termései boraim. — Kiváló tisztelettel **Weichinger Károly.**

valójában csörgősipkát nyomnak a józanság fejére s tótágast áll minden normális rend és higgadt meg-gondolás: ezt az állapotot nem farsangnak nevezik nálunk, hanem bőjtnek — a nemzet kibőjtölésének, más szóval: hosszú válságnak.

Bolond dolog ez, amelyet meg-állani nyugalommal és hidegvérrel nagyon nehéz. De vigyazzunk: ez az állapot nem lévén természetes, nem is tarthat soká. Itt, úgy látszik, ügyes kezű felültetők működnek közre, akik föltették magukban, hogy lehetőleg összegabalyítják az állapotokat. Föl ne ül-jünk nekik, annál kevésbbé, mert *fént*, úgy látszik, már felültek nekik. Bécsben, úgy látszik, már sikerült a csiny. Majd rájön ek ott, hogy felültek felültetőknek, akik közbül állnak a nemzet és királya között s minden jót a visszájára fordítanak.

Hogy is mondja Kisfaludy *Mohácsban*? „Nem az ellenség, önfia vágta sebet”. A hosszú válságnak nem oka sem a király, sem a nemzet. Itt rendezők keze működik. Azokat keresse a nemzet felháborodása, ne a koronát

Föl ne ülünk nekik a bőjti napokban.

A kormányválság.

(Saját tudósítónktól.)

március 8.

A képviselőházban ma meglepetés érte az embereket: elmaradt a Holló Lajos felszólalása. Az ülés előtt értekezlet volt az elnöki szobában, melyen a függetlenségi

párt több tagja részt vett s ezen határozták el, hogy Holló ne beszéljen.

A függetlenségi párt e határozatának előzménye ez: Apponyi Albert gróf tegnap telefonon értesítette Kossuth Ferencet, — hogy a király megköveteli a szövetséget ellenzékeltől, hogy mindaddig, amíg a kormányválság elintézve nincs, csak a képviselőház megalakításával fog foglalkozni, mert ezt a szövetséget ellenzék megígérte, annak fejében, hogy a király az országgyűlés összehívását nem hasonlítja ama leg-szűségi terminusig, ameddig a törvény megengedi. A király az országgyűlést azonnal egybehívta s ha mo t a képviselőház egyéb-ből is foglalkoznék, mint a Ház megalakításával, ezt a király az ígéret megszegésének tekintené.

Apponyi gróf értesítését a függetlenségi párt esti értekezletén kapta meg Kossuth Ferenc, aki azonnal közölte azt a párttal.

Kossuth Ferenc az üzenetet úgy fogta föl, hogy a király az ígéret alatt azt érti, hogy a képviselőházat a szerdai és csütörtöki ülés után, melyek az alábbi utást folytatják, ismét el kell halasztani, de ez nem zárja ki, hogy valaki szóba ne hozhassa Tisza István grófnak azt a sérelmes eljárását, hogy terhes szerződéseket köt, szerződéseket meghosszabbít, főrendeket nevezet ki, hivatali rangot, címet osztogat, annál inkább, mert hiszen a felszólalás után határozatot sem kell hozni.

Ebből a szempontból Kossuth Ferenc, miután a vezérbizottság már megbizta Holló Lajost, hogy felszólaljon, az Apponyi közlése után sem tartotta elejtendőnek Holló megbizását s a függetlenségi párt értekezletén elő is terjesztette az ügyet, a párt meg is bizta Hollót a felszólalással.

Reggel az ülés előtt illetékes helyről közölték Kossuth Ferenczel, hogy a király a Holló felszólalásában is a szövetséget ellenzék ígéretének megsértését látja. Ez ellen nem lehet opponálni, mert ha a király az ígéretet úgy értette, hogy az kiterjed minden felszólalásra is, ez lehet az ellenzék ígéretének félreértése, de viszont kétségtelen, hogy az ellenzék is félreértette a király álláspontját. Az ellenzék vezetői tehát a leghelyesebbnek találták, hogy

minden további bonyodalom kikerülése céljából ejtsék el a Holló felszólalását.

Kossuth Ferenc az ülés előtt a függetlenségi pártnak a Hazban jelenlévő tag-jait rögtönzött konferenciára hívta meg, melyen előadta az ügyben történt fordulatot. Kossuth Ferenc és Justh Gyula nagyon megegyez, egész rábeszélő képességükkel rajta voltak, hogy a párt hajojon meg a király fölfogása előtt, amit az időmosság követel és új, fölszólalás bonyodalom elkerülése tesz kívánatosná.

A jelen volt képviselőket meglepte ez a dolog s néhányan azt kérdezték, hogy hát meddig van a képviselőház némaságra és tehetetlenségre karhozható, mert hiszen olyannak látszik a dolog, hogy ha a király egy esztendőig nem intézi el a válságot, amaz ígéret folytán egy esztendőig hallgatnia kell a többségnek. Kossuth Ferenc erre fölvilágosította a képviselőket arról, hogy az ígéret csak április 4 ig kötheti az ellenzékét, mert április 4-én, vagyis a fölszólalás napjától, januarius 4 től számított három hónapra a törvény értelmében okvetlenül egybe kellett volna hívni az országgyűlést. Április 4 én tui a többség s annak mindentagja tetszése szerint élhet törvényadta jogával, április 4 i azonban, ha csak időközben a válság el nem intéződik, vagy a király az ígéret alul az ellenzékét föl nem menti, az ígéret köt és a politikai bölcsesség, az időmosság és a pártkötelesség azt követeli, hogy az ellenzék minden tagja alkalmazkodjék hozzá. A rögtönzött konferencia ráhelyezkedett Kossuth Ferenc és Justh Gyula álláspontjára és Holló lemondott a felszólalásról.

Thaly Kálmán a királynál.

— március 8.

A Thaly Kálmán kihallgatásáról a „Magyarország” mai száma a következőket írja:

Thaly Kálmán, a függetlenségi párt tiszteletbeli elnöke, utolsóinak járult a király elé kihallgatásra. Thaly tegnap este 9 óra-kor érkezett B. csbe s régi barátjához,

vonatot, mely még ma éjjel ezen az állomáson keresztül. Eczélből a lámpást tilosra fogjuk állítani, a váltót pedig egyszerűen elfordítjuk. A vonat — mint ön sejtheti — ennek folytán kisiklik, mi elvégezzék dolgunkat s tovább állunk. Onnek egyéb dolga sem lesz, mint hogy hallgasson, ezt azonban — tetet hozzá otromba röhögés el — szorgalmasan megcsinálja ám, mert különben nem állok jól fiatal életéért.

Ede ur hangos kacagással bizonyította, hogy a tréfás felszólítás tetszésével találkozott.

A banditák még a súlyosan megsebesített öreg asszonnyal végeztek olyformán, hogy valami altatószerezrel ártalmatlanná tették s ezek után a külső „munka” után láttak.

Minnienek, ki most már egészen magához tért, ekkor rettenetes gondolatok forogtak fejében. A gazemberek bizonyosan megrongálják az uttestet, amitsem sejtő utasok kénytelenek a sötét éjszakában kószálni s ekkor a két elszánt fickó könnyen végezhet a reszkető, tehetetlen tömeggel. Csak legalább táviratozni lehetne, gondolta magában s keményen összekötözött kezeit elszabadítani igyekezett a fájdalmas guzsából.

A vonat ezalatt közepes gyorsasággal közeledett az állomás felé s az utasok bizonyon mitsem sejtettek abból a nagy rémületből, mely rájuk várt. Eppen a postakocsin haladtam keresztül, ahol a hivatalnok valamelyik kíváncsi utasnak magyarázta a menet közben való táviratozást, mely egé-

szen új találmány lévén, nem kis érdeklődést keltett. Én is megállottam egy percre, hogy a magyarázatot végighallgassam.

— Azelőtt — így szólott a hivatalnok — ha távirati értesítést akartunk utközben feladni, ez csak állomásról volt lehetséges, most azonban, mióta ezt az új találmányt alkalmazták, az ut bármely pontjáról lehet sürgőnyt feladni. Hogy a rendes szárazföldi vezetékkel összeköttetést létesítsék, nem kell mást tennem, mint egy kézmozdulattal bekapcsolnom a mi vezetékünket... így — folytatta a szemléltető magyarázatot — és akkor...

Nem folytathatta azonban tovább az elkezdett mondatot, mert ekkor mindnyájunk nagy rémületére a következő szavakat írta le a készülék:

V-I-G-Y-A-Z-Z-A-T-O-K.—F-E-N-E-L-O-B-A-N R-A-B-L-O-K V-A-R-J-A-K A V-O-N-A-T-O-TI

— Az Istenért! — kiáltottunk fel — hiszen ez vasuti szerencsétlenség.

A gépen újabb szavak váltak láthatóvá:

M-E-G-K-E-L-L-A-L-L-A-N-I M-E-R-T A V-A-L-T-O-E-L V-A-N-R-O-N-T-V-A

Ekkor már az egész vonat közönsége tudta a rémületos hirt s nekem kocsiról-kocsira kellett járnom, hogy a rémüldözőket megnyugtassam. Hűségem kutyám, a Princ, melyet minden utamra magammal szoktam vinni, most is nyomom követett s vinnyogásával szinte jelezni látszott, hogy a nyugtalanság ő reá is átragadt s hogy sejtí a veszélyt, mely bennünket fenyeget.

A gépész is értesítettük, hogy milyen kellemetlen félóra várakozik ránk s a vonat ekkor — 10 óra lehetett — lassan haladt az állomás felé. Az utasok közüli jelentkezésre szólítottam fel azokat, kik revolverrel vannak ellátva s kik velem együtt hajlandók a közönséget, melynek soraiban sok remegő asszony és gyermek is volt, megvédelmezni. Mintegy hatan jelentettek s nemsokára már a fegyverek ravaszának kattogását lehetett hallani, amint felhúztuk.

A vonat ekkor már egészen lassan haladt s én, a velem együtt az utasok védelmére szövetséget férfiakkal, az első kocsi ajtajánál állottam. Mellettem vinnyogott Princ, mely hatalmas ujjfundlandi kutya lévén, szintén számíthattunk a küzdelemben.

Egyszerre, mint két világító, félelmes szem, fültűnt a két vörös lámpás a pályatesten s bárha most már teljesen elkészültünk a küzdelemre, mégis megborzongatott bennünket az ismeretlen nagyságu veszedelem. A vonat ekkor már csak egész lassan mozgott, amikor hangos: *megállj!* kiáltás süvített keresztül a levegőn s ugyanakkor, hangos dörrenés kíséretében egy golyó csapódott közvetlenül fejem mellett a kocsifalába.

Ekkor azonban váratlan dolog történt: kutyám éktelen vonítással hirtelen leugrott a vonatról s a következő perczben hangos segélykiáltás reszketett meg a levegőt, majd egy másik hang szólalt meg szívet-tépő vészkiáltással s aztán csend lett.

Thallóczy Lajoshoz szállt s annak Traugasse 1. számú házából ment egy órákor a Burgba. Thaly, amikor lakására visszatért, fogadta tudósítónkat, akinek a következőket mondotta:

— 40 percig tartott a kihallgatás s a király feltűnően szíves és kegyes volt hozzám. Amikor dolgozószobájába beléptem, leültetett és azt mondta, hogy az én véleményemet is meg akarja hallgatni. Azt is mondta, hogy nagyon jól emlékszik rám, hogy régen látott és örül, hogy jó színben vagyok.

— De felséges ur is, — feleltem én.

— Hát hány éves? — kérdezte tőlem a király.

— 66, Felső.

Ekkor a király a kezével intett, — mintha azt akarná mondani, hogy ez nem sok és hozzátette:

— Én már 74 éves vagyok.

— Az audiencia folyamán ugyebár főleg katonai kérdésekről volt szó?

— Igen. A felség ismeri az én történetirői működésemet és miután én megemlítettem, hogy a honvédség szervezésében is részem volt, ismertem az ő öreg generálisait, kedvelt embereit, Andrássy Gyulát, — ezekhez fűzött további beszélgetésünk.

Fejtegetéseim során azután az ellenzék álláspontját tolmácsoltam a felség előtt.

— A király tett-e ellenvetéseket elnök ur előterjesztéseire?

— Igen. Élénken beszélgetett velem azokról a dolgokról, melyeket én megemlítettem neki.

— Elnök ur bizonyára magyar hadseregről is beszélt felségednek?

— Beszéltem. Eszébe juttattam a királynak, hogy hiszen a porosz háboruban

A vonat megállott s mi óvatosan revolverünket magunk elé tartva kiszálltunk. Előttém a sötétségben idomtalan tömeg hentergett a földön, melytől csak artikulált kiáltások és a kutya morgása és üvöltés hangzott hozzám. A következő pillanatban a gépész kezében megcsillant a reflektor, melynek világánál valóban rettenetes kép tárult elénk.

Az egyik briganti nagy vértócsában mintegy két lépésnyire feküdt tőlünk, míg kutya most éppen a másikkal végzett, kinek a torkát fojtogatta. Ugy kellett közelépnem s erővel kiszakítanom a hűsleges eb fogai közül, hogy legalább életét megmentsem. Mikor a kutyát nagynehezen sikerült visszapanosolnom, a két rabló hőrogye, faldokolva ott feküdt az árok szélén.

Ekkor érkezett meg az állomás felől futva a derék kis Minnie, ki ezzel a kiáltással üdvözölt bennünket már messziről:

— Idejekorán megkapták a sürgönyömet? . . . Hála legyen az Istennek!

Nem írom le önöknek azt az ünneplést, melyben a bátor leánykát részesítették, tollam avatlan az ilyen nagy érzések rajzához, de ezt elképzelhetik önök, hogy kézzel-kézre adtuk és becézgettük.

A brigantik egyik — Minnie szerint: Ede — még élt. Ot és a súlyosan megsebesített öreg asszonyt felvettük a vonatra. Billien és az öreg váltóórán azonban már nem lehetett segíteni. Oket szépen letakarva egy raktárhelyiségben helyeztük el.

Az állomásra egyik kíséző fékezőt rendeltem ki, mi pedig életünk két megmentőjével: a hősies kis Minnievel és Princzessel, esőndesen folytattuk lovább utunkat a néma éjszakában.

Mária Teréziának sok idegen nyelvű katonáját magyar nyelven kommandirozták és a király ezt is meghallgatta, sőt azt mondta, hogy ő is megkívánja, hogy a badseregben minél több magyar tiszt legyen és a katonai nevelésről is elmondta nekem a maga nézeteit, amelyekről természetesen a kötelességszerű megsejtése nélkül nem mondhatok többet.

— Minő hangulatban találta elnök ur a királyt?

— Mondhatom, feltűnő jó hangulatban. Amikor a beszélgetéssel végeztünk, jó egészséget kívánt nekem, mire én bátorkodtam neki megjegyezni, hogy bizony bajom van a maláriával.

— Hát Budapesten is van malária? — kérdezte csodálkozva a király.

— Bizony van, felség. Mióta a soroksári Duna-ágot elzárták, azóta Budapesten is megteremnek a malária-bacilusok.

— Mi a vélemény elnök urnak a mai kihallgatás után a helyzetről?

— Talán míg a király több politikust meg nem hallgat, bajos volna véleményt formálni a helyzetről, melyről azonban azt hiszem, — mondá bucsuzás közben tudósítónknak, — hogy hamarosan nem igen nyer megoldást.

Thaly Kálmán délután öt órákor utazott vissza Budapestre, Láng pedig néhány napig még Bécsben marad.

A debreczeni egyetem érdekében.

Csiky Lajos amerikai utja.

— március 9.

Általánosan nagy lelkesedéssel fogadták Csiky Lajosnak, a debreczeni akadémia hittanszaki tanárának azt az önfeláldozó eszméjét, hogy a debreczeni egyetem felállítására érdeklődés Amerikában pénzt gyűjtsön.

Mikor Csiky Lajos legelőbb felvetette az eszmét már akkor is: mindenütt kedvvel fogadták. Ennek hatása alatt Kics Áron püspök, Simonffy Imre főiskolai gondnok és Kovács József polgármester aláírásával társadalmi életünk vezetőihez és legjobbjaihoz meghívót intéztek. A meghívó arról szólt, hogy Csiky Lajos tervét, a terv, keresztülvitelének módozatait felolvasásban fogja ismertetni.

Ez a felolvasás tegnap délután öt órákor volt a városháza nagytermében, melyet elegáns hölgyközönségen kívül megtöltöttek Debreczen egyházi és tanügyi köreinek kiváló tagjai s egyáltalán közéletünk vezetőférfiai igen nagy számmal.

Az elnöki széket Simonffy Imre kir. tan. foglalta el; mellette ültek Kovács József polgármester és Csiky Lajos.

Az összejövetelt Simonffy megnyitván üdvözli a szép számmal megjelenteket. Majd Konez Ákost kéri a jegyzőkönyv vezetésére.

Hosszan fejtegeti azután Csiky tervét és azt a nemes célt, mely tervének keresztülvitelében vezérli. Kéri végül Csiky Lajos tanárt, tartsa meg felolvasását.

Nagy éljenzés között kezdett hozzá Csiky a felolvasáshoz, mely a terv és megvalósítás legapróbb részleteit is felöleli.

Rámutatott elsősorban a gazdasági viszonyaink mai nyomoruságos voltára és egyházi életünk pangására, valamint arra, hogy egyetemünk felállításának a pénzkérdés az egyetlen akadálya. Ennek részben, sőt ha lehet, egészben való elhárítását tüzte ki célul magának és épen ezért elhatározta, hogy Amerikába utazik. Az egyesült Államok nagy városait bejárva angol nyelven szónoklatokat tart az ottani protestáns egy-

házak templomaiban. Lefesti előttük az itteni nehéz pénzügyi viszonyokat, a debreczeni egyetem felállításának kulturális, de főleg a protestantizmusra báramló hasznát és e nemes cél nevében adakozásra szólítja fel az amerikaiakat.

Rátért azután a nemes gondolkodású professzor azokra az esetleges ellenvetésekre, melyeket felhozhatnak terve ellen.

Valóban bámulatos körültekintéssel és hatalmas ellenérvekkel zuzta össze mindazokat az esetleges érveket, melyeket terve ellen felhoztak. Kitért minden eshetőségre és nem hagyott figyelmen kívül semmit.

Egész csoport példát hozott fel azután hasonló vállalkozásokról, melyeket fényes siker koronázott.

Beszélt azután az amerikaiakról, kik között ő maga is élt. Beszélt azok gazdagságáról és áldozatkészségéről, melyet csak a személyes megjelenéssel lehet megnyerni.

Majd azokra a körülményekre tért át, melyek távozásának útjában lehetnének és mindenkit megnyugtatót mindenről nagy körültekintéssel.

Csiky egy évre tervezi az utazását, mely időre szabadságot kér a superintendenciától.

A terv megvalósításának anyagi oldalait világította meg ezután Csiky, majd így végezte:

Bevettem magamat az amerikai angol nyelvű nagy társadalom tenger-vízének mélyeibe, hogy onnan számukra való drága kincset hozzak fel. Oda-oda dobom magamat egy-egy hullám játékszeréül, hogy sodorjon az át más vidékek partjaira, de vigyázzok magamra, hogy sziklához ne vessek, vagy végképen el ne nyeljen az a hullám, — mert én haza akarok, s Isten segítségével haza is fogok jönni, mert én tanár akarok és én tanár fogok még lenni a debreczeni egyetem theologiai fakultásán.

Ha Isten velem, kicsoda ellenem?!

Perezekig tapsolták és éljenztek Csiky felolvasásáért, melynek hatása alatt Kovács József szólalt fel. A nagy tetszésből látja, hogy Debreczen közönsége együtt érez Csikyvel és mindenben helyesli az eszmétől teljesen áthatott tanár tervét. Debreczen város közönsége nevében kívánja, hogy siker koronázza Csiky tervét és hogy a vállalkozás eredményeként Csiky tanára legyen a debreczeni egyetemnek.

Kedves, szép, költői szárnyalású beszédet mondott azután K. Tóth Kálmán, a kiváló lelkész. Szinte mellékesnek tartja a terv gyakorlati oldalait a Csiky nagy lelkesedése és a cél elérésébe vetett bizalma mellett.

Példákat hoz fel azután hasonló és sikerrel végződött, szép vállalkozásokra. Végül indítványozza, hogy a jelen összejövetel a főiskola igazgatótanácsa útján keresse meg az egyházkerületet, hogy adják meg Csikynek az egy évi szabadságot.

K. Tóth Kálmán indítványához nagy lelkesedéssel járultak hozzá.

Benedek János orsz. képviselő beszélt azután, elmondván, hogy szomorú alkalom hozta Debreczenbe (testvérének temetésére jött), de itt létében nem mulasztotta el, hogy az összejövetelben részt vegyen.

Ugy a maga, mint képviselőtársai nevében kívánja, hogy Csiky valóban nagy, merész, de minden tekintetben nemes törekvése fényes sikerrel járjon. Biztosítja végül Csiky a képviselők támogatásáról.

Fel szólalt még dr. K. Szalay Béla orvos, ki nemcsak a protestantizmus, de az egész ország érdekében állónak tartja a debreczeni egyetem létesítését. Hasonló irányban szólalt fel dr. Popper Mór orvos is, ki minden felekezetre nézve fontosnak tartja a debreczeni, a református egyetemet.

Simonffy Imre elnök határozatként mondja ki, hogy felirnak az egy évi szabadság iránt az egyházkerületnek, azután az értekezletet bezárja.

A jelenlevők Csikyt áttetve távoztak áthatva valamennyien a Csiky által hirdett szép eszmék magasztos voltától.

EGYHAZ ÉS ISKOLA.

Építési államsegély. A vallás- és közoktatásügyi miniszter a hajdunánási ref. főgimnázium részére 120,000 korona építési államsegélyt adományozott s annak ötven évre szóló 5762 korona annuitását magára vállalta.

Presbiteriumi gyűlés. Az ev. ref. egyház presbiteriuma f. hó 11-én szombaton délután 3 órakor az egyháztanács termében ülést tart.

Urvaosora osztás. Most vasárnap, e hó 12-én, az összes helybeli ev. ref. templomokban urvaosoraosztás fog tartatni.

Kongresszusi kiküldöttek. A Kolozsváron e hó 19-én tartandó országos diák kongresszusra és Kossuth ünnepélyre, a melyre a szövetséget ellenezők több kiváló tagja is megígérte részvételét, a debreczeni jog- és theologiai akadémia ifjúsága is képviselteti magát. A Magyar Irodalmi Önképző Társulat és Jogász Segítő Egyesület együttes képviselői H. Kiss Pál, Frankó János és Göbel Károly 2. jh.-ók, a Hittan-szaki önképző társulat és theologus ifjúság képviselői Kövér Árpád szenior, Létay Pál Menyhért és Benkeő Viktor 3. th.-ok.

Theologus konferencia képviselői. A Sárospatakon május hó első napjaiban tartandó protestáns theologus konferencia képviselőinek a debreczeni theologusok közül megválasztottak: Kövér Árpád szenior, Papp László esküdt felügyelő, Baróthy István, Tóth Sándor, Makay Kálmán, Létay Pál Menyhért, Jóljárt István, Szele Miklós, Bán István, Varga Csongor, Kocsis János, Mikó Imre rendes, Halász András, Szarka Boldodizsár és Benkeő Viktor pótképviselő.

NAPI HIREK.

— **Rendkívüli városi közgyűlés.** Debreczen város törvényhatósága a városi nagykölcson ügyében e hó 11-én szombat d. u. rendkívüli közgyűlést tart.

— **A tizedik gyógyszer-tár és Tisza István ígérete.** Tisza István még belügy-miniszter korában engedélyezte, hogy Debreczenben felállíttassék a tizedik gyógyszer-tár. A gyógyszer-tári jogot a miniszter Kóczian Gyula hatvani gyógyszerésznek adta azzal a kikötéssel, hogy a tizedik gyógyszer-tárt a Homokkertben állíthatja fel. A gyógyszer-tár tulajdonosa azonban nem a Homokkertben, hanem a város belterületén, az állomás közelében óhajtott a gyógyszer-tárt megnyitni. A debreczeni gyógyszerészegyesület ez ügyben felkereste Tisza Istvánt, ki kijelentette és azt az ígéretet tette a küldött-ségnek, hogy semmi körülmények között nem engedi meg a tizedik gyógyszer-tár felállítását, mint a Homokkertben. A miniszter erről az elhatározásáról mult hó 5-én Sándor János államtitkár aláírásával kelt

leiratban értesítette Füleky Pál gyógyszerészt, a debreczeni gyógyszerész egyesület elnököt. A gyógyszerészek ebben meg is nyugodtak és bizt k Tisza István ígéretében. Tegnapi azonban nagy csalódás érte őket. Meggyőződtek arról, hogy Tisza István grófnak, Magyarország volt miniszter-elnökének és ez idő szerint az állam első ügyvezetőjének ígéretére, még ha írásban is adja azt ki, mit sem lehet adni. Tisza István ugyanis a tegnapi napon ide intézett leiratában, melyet sajátkezűleg írt alá, tudatja a debreczeni gyógyszerészekkel, hogy miután a nyert értesítések szerint a tizedik gyógyszer-tár ez idő szerint nem lehet a Homokkertben felállítani, úgy rendelkezett, hogy a tizedik gyógyszer-tárt Kóczian Gyula a Homokkert-utcában, a Vargya- és Bánk-utca között terjedő részen állíthatja fel. Tisza Istvánnak ez a legujabb leirata amilyen meglepetést, éppoly megütközést keltett a debreczeni gyógyszerészek körében.

— **A pályaudvar villamosvilágítása.** A keresk. miniszteriumban még a mult évben elhatározták, hogy a debreczeni pályaudvart villamos világitással látják el. Ez irányban a város és a miniszterium között a tárgyalások meg is indultak és a város kilátásba helyezte, hogy még ez évben felállítja a villamos telepet és megcsinálja a villamos világitást. Ez ügyben ma a keresk. miniszter megbízásából Kovács József polgármestert felkereste Liptovszky főellenőr, aki hosszabb ideig tárgyalt a villamos világitás ügyében és kérte a várost, hogy mielőbb építtesse fel a telepet. A kiküldött tájékoztatja a minisztert és a miniszter megküldi feltételeit és ennek leérkezése után a tanács értekezletet tart és megvitatja azokat a feltételeket, melyeket a miniszter a pályaudvar világitása esetére ajánl a városnak.

— **A Simonffy-utcai vassátorok.** A Simonffy-utcai piacon levő 34 vassátor bérleti díját 25—40%-kal leszállította a tanács, hogy ezzel is megkönnyítse az eladók helyzetét. Egyszersmind a sátrak kezelését, mely eddig a város mérnöki hivatala kezében volt, áttette a rendőrfőkapitányság ügykörébe. Bérleti ügyekben tehát ezentul a főkapitányságnál érdeklődhetni. Ugyanitt lehet a sátrak kibérlését is eszközölni.

— **Hány óvó és tanköteles van Debreczenben.** Az óvó és tankötelesek összeírását befejezték és egybeállították a statisztikát. A kimutatás szerint az óvó és tankötelesek száma Debreczenben 18,901. Ezekből iskolába, óvodában jár 14,708, nem jár sem iskolába, sem óvodában 3806. A 3—5 éves gyermekek száma Debreczenben 1995 fiú, 2024 leány. Ezek még sem óvoda, sem pedig tankötelesek, úgy, hogy a tulajdonképeni óvoda és tankötelesek, a 6—11 évesek közül 994 fiú és 554 leány, összesen 1548 gyermek nem jár iskolába.

— **Meghívó.** A „függetlenségi kör” évi rendes közgyűlését e hó 12-én, vasár-

nap d. u. 3 órakor tartja a kör Osapó-utcai helyiségében, melyre a tagokat ez uton is meghívjuk. Tárgyak: 1. Titkári jelentés. 2. Számvizsgálók jelentése. 3. Könyvtárnoki jelentés. 4. Körgazda választás. 5. Indítványok. Debreczen, 1905. márczius 9. Az elnökség.

— **Benedek Árpád temetése.** Impozáns módon nyilatkozott meg a részvétel tegnap délután Benedek Árpád István-gőzmalmi tisztviselő temetésén. A ravatalon a koszorú egész halmaza volt elhelyezve. Megjelent a temetésen az István-malom teljes tisztikara, munkásai és dalárdája, valamint nagy közönség is. K. Tóth Kálmán lelkész a töle szokott szép ékes szóilással beszélt az elhunytat, majd Cziffar Nandor mondott szép beszédet az elhunyt kartársai nevében.

— **Fényes hangverseny.** Markus Lili fővárosi zongoraművész hangversenye f. hó 19-én vasárnap este 8 órakor a zenecsarnokban fog megtartatni. A hangverseny műsorát pár nap múlva közölni fogjuk, addig is felhívjuk a közönség szives figyelmét ezen ritka művelőzetet nyújtó hangversenyre, melyre jegyek előjegyezhetők Csáthy Ferenc könyvkereskedésében.

— **A joghallgatók folyó hó 6-án rendezett táncestélyre felülfizetett méltóságos gróf Zedvitz Alfréd cs. és kir. kamarás, a 7. cs. és kir. huszárezred parancsnoka 20 koronát, melyet ezennel köszönettel nyugtáz a rendezőség.**

— **Káros keresztetik.** A debreczeni rendőrséghez Drezdából egy rendőrségi átirat érkezett, mely szerint a mult év nyarán egy debreczeni uriaszonyt Norderney nevű tengeri fürdőn nagyban meglóptak. A drezdai rendőrség a tolvajt kérekerítette. Most a nagyjértékű lopott tárgyak is megkerültek, de a káros nevét nem tudják. A drezdai rendőrség azzal kereste meg rendőrségünket, hogy a megkárosított uriaszony nevét puhatolja ki. Ez uton is felhívjuk a figyelmét annak a debreczeni uriaszonynak, ki a mult nyáron Norderneyben nyaralt, hogy a saját érdekében a debreczeni rendőrség bünygyi osztályánál jelentkezzék.

— **Halálozások.** Legutóbbi kimutatásunk óta az anyakönyvi hivatal halálozási osztályánál a következő haláleseteket jelentették be: özv. Toldi Jánosné ev. ref. 96 éves, Boldog Vilma ev. ref. 2 hónapos, Szabó Márton ev. ref. 65 éves, Fogarasi István ev. ref. 51 éves, Csonka Sándor ev. ref. 3 hónapos, P. zilágyi Ferenc ev. ref. 22 éves.

TAVIRATOK.

A „Debreczen” eredeti távirata.

A képviselőház ülése.

Budapest, márczius 9. A képviselőház ma d. e. ülést tartott. Megválasztották a bíráló, a könyvtári és számvizsgáló bizottságokat.

A jegyzői állásra szavaztak ezután. Összesen 315 szavazatot adtak le, abból Okolicsányi László 183, — Szóos Pál 121 szavazatot kapott. 11 szavazólap üres volt. Az elnök Okolicsányit megválasztott jegyzőnek jelentette ki.

Megnyilt
az Első debreczeni
nap és esernyő-gyár
Debreczen, Piac-utca, Mikló-utczával szemben.

Javításokat és áthuzásokat lecsón és pontosan készítek.
A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérem.

Tisztelettel

MERKLER SOMA.

A szabadelpártpárt, mert jelöltjét, Szócs Pált most sem akceptálták, lemond a Ház összes bizottságaiban viselt tagsági állásairól.

Az elnök indítványára a Ház kimondta, hogy míg az új kormány meg nem alakul, a Ház napolja el üléseit. Felhatalmazták Justhót, ha a szükség kívánja előbb is összehívhatja a Házat.

Kihallgatások a királynál.

Budapest, március 9. Bécsből jelentik: a király egy óra hosszát tartó kihallgatáson fogadta Rakovszky Istvánt, kivel a szövetkezett ellenzék katonai programjáról beszélt főként.

Darányi átmeneti-kabinet.

Budapest, március 9. Politikai körökben most Darányi miniszterelnökségéről beszélnek. Darányi koalíciós átmeneti miniszterium megbízására kapna megbízást. Az 5 feladata lenne az új választási törvényt megalkotni, melynek megtörténte után azonnal lemondana. A szövetkezett ellenzék nem szívesen veszi a koalíciós átmeneti kormányt. Polónyi szerint a nemzet a végleges megoldást óhajtja.

Kossuth, Apponyi és Andrássy ma a Házban hosszasan tanácskoztak. — Darányi Bécsben meglátogatta az osztrák kabinet tagjait. Általában azt hiszik, hogy a válság vége közel van.

Kossuth Lajos halálának évfordulója.

Budapest, március 9. A függetlenségi párt Kossuth halálának évfordulóján emlék ünnepélyt tart, melyen az ünnepi beszédet Apponyi Albert gróf fogja mondani.

Tévedésből — halál.

Budapest, március 9. Laky Béla, dr. Laky Daniel ref. gimnáziumi tanár beteges, nyomorék fia tévedésből anyja gyógyszerai közül morfiomot vett be és rövid kínlátás után meghalt.

Mukdent bevették a japánok.

Budapest, márcz 9. A harctérről Pétervárra épen most érkezett táviratok jelentik, hogy Kuropatkin kénytelen volt állásait középen és a jobb szárnyon feladni. **Kuropatkin most már elrendelte a visszavonulást Tieling felé.**

Kuropatkin helyzete veszedelmes, mert Nogi csapatainak alighanem sikerül elvágni a vasútvonalat és akkor nincs útja Kuropatkinnak a visszavonulásra.

Ajcsata első 10 napján az oroszok 33.000 embert hagytak a csatatéren.

Mukdentől északnyugatra erős ágyudörej hallatszik. A harc az császársírok körül folyik.

Mukdent az oroszok felgyújtották, a város lángokban áll.

Tőzsde.

Budapest, március 9.

10-el olcsóbb.

Buza	1905 áprilisra	1966
Buza	1905 októberre	1952
Rozs	1905 áprilisra	1724
Rozs	1905 októberre	1558
Tengeri	1905 májusra	1516
Zab	1905 áprilisra	1454

Gyilkos kocsis.

Esküdtszéki főtárgyalás.

március 9.

A debreczeni kir. törvényszék mint esküdtbiróság ma kezdette meg a márciusi tárgyalások sorozatát.

A mai napon Oláh Sándor hajdunánási kocsis ült a vádlottak padján. Az alacsony, sánta fiatal embert a kir. ügyész azzal vádolja, hogy 1904 október 1-én este szándékosan meglötte Oláh István ottani fiatal gazdálkodót.

Az eset a következő:

Oláh Gábor hajdunánási gazdálkodó egyik birtoka mellett a két szomszédja Hódos Antal és Dombi Miklós sógorok. A két rokon szekérral is, lóháton is az Oláh Gábor földjén jártak át egymáshoz néha, nagy kárt okozván a gazdának a vete-ményben.

Természetes, hogy e miatt sok háborúság volt a szomszédok között.

Az említett napon — 1904. október 1-én — Hódos kocsis, Oláh Sándor nevű sánta ember, a gazdája lovát átvezette Dombiékhoz és nem került ki az utra, hanem a vetésen gázolt keresztül.

Oláh gazda két fia, István és László, rossz szemmel nézték a kocsis garázdalkodását. Felháborodásuk még nagyobb lett, mikor alkonyat felé a kocsis ugyancsak az Oláhék földjén vezette keresztül a lovat.

A két fiatal gazda rászólt a kocsisra, mire ez kötekedve válaszolt. Az Oláh fiuk meg akarták fogni a lovat, hogy a k rok miatt megzalogolják, de a sánta kocsis nevetve elnyargalt.

Kevés idő múlva puskával a vállán visszament az Oláh birtokra és az ott dolgozó két Oláh fiunak odakiáltotta:

— **Ingem akartok megzalogolni! Nesztek zálog!**

Azzal lekapta a válláról a fegyvert és a két ember felé lőtt. A puská nagyszemű serétre volt töltve és sok helyen hatolt a két ember testébe.

Oláh Istvánt mellén, arzán és szemén találták a serétek, Oláh László pedig a mellkán apott sérüléseket.

A sánta kocsis a csendőrök még azon éjjel elfogták.

Az idősebbik Oláh fiu — István — sebeibe csakhamar belehalt, a fiatalabbik pedig — László — hónapokig feküdt sebei-vel és ma is 17 serét van a mellében.

A sánta kocsis, Oláh Sándort, a debr. kir. ügyészség szándékos emberölés bűntette miatt helyezte vád alá.

A vizsgálatot befejezték és ma kezdték meg a bűneset főtárgyalását.

Az esküdtszék elnöke dr. Oláh Miklós, szavazó bírák pedig Tatay Ferencz és Baloh Zsigmond törvényszéki bírák voltak, dr. Galánffy János kir. ügyész vádjával szemben a védelmet dr. Balázs Bertalan képviseli.

Az esküdtszék így alakult meg: Szikszay Lajos téglaagyáros, György István géplakatos, Tóth Miklós hentes, Ungvári József hentes, Erdélyi István kovács, Kovács József géplakatos, Oláh András ser és-kereskedő, Lukács Vilmos vállalkozó, Duzs János csizmadia, dr. Szöllös Dezső ügyvéd, Varga Károly fűszerkereskedő, Beczner Frigyes tanár. Pótesküdték: Tegdes Károly férfiszábó és Balogh István gazdálkodó.

A vádirat felolvasása után a vádlottat haligatták ki, aki beismeri ugyan, hogy a vádiratban foglalt cselekményt, ő követte el, de azzal védekezik, hogy a két Oláh fiu őt leste és hogy meg akarták verni.

Oláh László sértett ellenke öleg vall. Ma kihallgatták még Hódos Antalt, Demény Miklóst, valamint a meggyilkolt atyját és fiatal feleségét.

SZÍNHÁZ.

János vitéz. Pótszékekkel megrakott zsfolt ház tapsolt tegnap este a Rózsa Lili bájos János vitézének.

János vitézt tegnap este tizenkettő-szer adták a debreczeni színházban, azért a nagyközönség olyan élvezettel hallgatta a Rózsa Lili kedves dalait, mintha tegnap lett volna az első előadása.

Azonban Rózsa Lili teljes mértékben rá is szolgált a közönség szeretetére és elismerésére s bátran mondhatjuk, hogy elig akad színész, aki a János vitéz szerepében olyan igaz, őszinte, fényes sikert arasson, mint R zsa Lili az ő pompás, impozáns megjelenésével a szívet megható és fellelkesítő játékával, mellyel magával ragadja a közönséget.

S tekintettel azon körülményre, hogy tegnap is nagyszámú közönség távozott a színházi pénztártól jegy nélkül, biztosra vehető, hogy a János vitéz ebben a színházi idényben még sokszor meg fogja tölteni a nézőteret s sok alkalma fog nyilni Rózsa Lilinek, hogy sikereit gyarapítsa és a közönséget gyönyörködtesse.

Rózsa Lilin kívül a királykisasszony szerepében ismét szép sikere volt Rományi Máriának, kinek szépen előadott énekszámait nagy tetszéssel fogadta a közönség s bő tapsal honorálta a nyújtott élvezetet. Rományi Mária, kellemes csengő hangjával, izléses, csinos megjelenésével minden felépésével sikert arat.

Szép énekéért sok tapsot kapott Mezey Andor, Krémer Jenő pedig pompás humorával hatott.

Csipkefüggönyöket

legszebben tisztít

Hrabéczy Anta! kelmefestő- és vegyszeti tisztító intézete

Debreczen, Széchenyi-utca 42-ik szám.

Színházi hírek. Csütörtökön került színre a „Sulamith“ (Jeruzsálem leánya) ezimű zsidó daljáték. A daljáték főbb szerepeit Sugár Aranka, Krémerné Lili, Püspöky Rózi, Mezei Andor, Karacs Imre, Krémer Jenő, Faragó Ödön, Szilágyi Aladár és Virágháty Lajos játsszák.

Ma tartották a rendelkező próbát a „Troilus és Kresszida“ című drámából.

Hétfőn lesz a premierje Sardou Viktor 5 felvonásos drámájának, melynek a címe „A boszorkány“.

Gyilkos és betörő éjjeli őr.

— március 9.

Főháborító és szomorú eset tartja most izgatottságban a torontálmegyei Istvánföld lakosságát. Már régen észrevették az istvánföldi gazdák, hogy őket rendszerint meglöpködjék, ami náluk nem is nehéz dolog, mert az egész községben az a szokás, hogy a „kotárkát“ a kapu mellé az utcá szélére építik s itt a tolvajok könnyen rájárhathatnak a kukoriczára.

A tolvajok mindinkább vakmerőbbek lettek, úgy, hogy garázdálkodásuk végül nagyon szembeötölött. — Erre Stock Mátyás jómódú gazda elhatározta, hogy ókár élve, akár halva kézrekeríti a tolvajt. Stock Mátyás magának a háza udvarán levő istállójában biztos rejtékhelyet keresett s jó bundába öltözködve ült mult péntek, sőt szombatra menő éjjel az őrhelyen, amint egyszerre éjfél táján egy férfit látott közeledni.

Az ismeretlen férfi lassan, óvatosan közeledett Stock kotárkájához s a kotárkának egy törött léczét lehajlítva, benyult s egyenként húzta ki a kukoriczacsöveket. Stock kijött rejtékhelyéről és észrevétlenül közeledett a tolvajhoz, akiben legnagyobb meglepetésére a község éjjeli őrét ismerte fel.

Az éjjeli őr őt is megpillantotta, de nem várta be Stock közeledését, hanem hirtelen lekapta válláról szolgálati fegyverét s ráfogta Stockra, akit fején talált. Stock halva rogyott össze.

A lövésre Stock neje kirohant s még látta a gyilkost szaladni, azon hiszében, hogy az a tolvajt üldözi, utána iramodott s majdnem utól is érte, miközben Holcz Menyhért éjjeli őr, ki megfordulva, ő reá is rásmelte pu káját. Erre Stockné megijedt, visszafordult házához s ott férjét már halva találta a földön, a szomszédoktól körülvéve.

A község előljárósága az esetet bejelentette az ügyészségnek s dr. Boross Dezső nagybecskereki kir. ügyész azonnal intézkedett, hogy a párdányi csendőrség a nyomozást megindítsa, amely eredményes is volt, amennyiben Holcz éjjeli őr hamarosan elfogta s a gyilkos tettét be is ismerte. A nyomozásnál több métermázsa kukoriczát találtak Holcz pádlásán, amit a községnek ezen hű éjjeli őrre úgy lopkodta össze.

Nyolcvanezer halott.

Orosz-japán háború.

— márc. 9.

Mukden még áll, az oroszok kezében van, de hogy milyen rettenetes küzdelem folyik a megtartásáért, azt a legújabb táviratok is tudatják s abból is lehet következtetni, hogy még Kuropatkin parancsnokol benne. Pedig a pétervári haditanács is felhatalmazta már arra az orosz főhadvezért, hogy kivonulhat az amugy is veszendőnek indult városból, nehogy végképpen elvágják a japánok a visszavonulás útját, amivel aztán az orosz haderő legújabb és ezzel a háborút befejező katasztrófája következik be.

Kuropatkin tudatában is van kétségbeejtő helyzetének és minden rendelkezése arra irányul, hogy mindenképp mukdeni hadseregének a visszavonulását biztosítsa Fienlingbe észak felé, másodsorban pedig arra kell ügyelnie, hogy Nodzutól szorongatott centrumának a menekülését biztosítsa a Sahotól a fusan-hesani hegyek között vezető utakon, amelyekért balszárnya Linevics tábornokkal vereszik minden erejével Kuroki és Kavimura ellen. Erre a visszavonuló utra feltétlenül szükség van, a fölötté veszélyeztetet tienlini-i ut mellé. Egész tartalékát küldte is el már a keleti harcterre ennek a céljának az elérésére, amelyért változó eredménnyel küzd a leghevesebb, öldökölő harcokban.

Hanem amíg a japán jobbszárny ennyire leköti erejének és figyelmének nagyrészt, Mukden körül kettős feladat hárult reá. Kétfélé kell választania hadműveleteit. A legszélsőbb japán balszárnyak ugyanis Nogiva, aki a Mukden ellen való operációt olyan erővel megindította, legújabbán most az a hivatás jutott, hogy a legrohamosabb meneteléseivel végleg Mukden felé kerülve, a vasuti vonalat elvágja s Kuropatkin a mukdeni egérfogóban megfojtsa. Ezalatt Mukden ellen Oku vezeteti az ostromot a már kivívott alapon olyan közelről, hogy most már alig néhány kilométernyire lehet a várostól. És ennek a támadásnak a feltartóztatására is emberfölötti elszántsággal kell dolgoznia Kuropatkinak.

Minden adat és jel arra mutat azonban, hogy minden remény nélkül. Jelentéseiben ugyan néhány győzelemről, ágyuk zsákmányolásáról, japán halottakról számol el Pétervárra, de az ottani intéző körök és az orosz sajtó is lemondással tárgyalja az eseményeket. Mukdennel leszámoltak, most már csak a tielíngi visszavonulás sikerüljön, amit azonban japán részről, mint Tokióból jelentik, csaknem kizártnak tartanak. Kuropatkin nem biztosíthatja seregeinek visszavonulását, ez a japán vélemény s Tokióban biztosra veszik, hogy legkésőbb tizenkettedikén megszállják Mukdent.

Addig borzasztó kegyetlenséggel tart az öldöklés kétszáz ezer ember között s idestova százezer a halottja ennek az immár egy hete döntőütközetnek, melyet a világtörténelem a leghíresebb embermészárlások közé sorozhat.

Mukden végveszedelme.

Raggel 2 órakor a japánok megtámadták a Hunho me lett lévő orosz állásokat. A tüzéség harca folyton tart és napfelkeltekor északi irányban majdnem a Szimintinbe vezető utig folytatták, ahonnan most sebesült kínai menekültek érkeztek. Több japán sebesültet is hoztak ide. A Szimintin-ut mentén, a várostól észak elé csatazajt hallani.

Harc az egész vonalon.

Kuropatkin minden tartalékát a centrumból arra rendelte, hogy törjék át a japán frontot s e közben annyira gyöngítette a centrumot s minden erejét a szárnyakon hozta össze, hogy a japán hadak majdnem egészen bekerítették az orosz centrumot. Az orosz jobbszárny 5-én északra visszavonult a Hunhótól, mert nem tudott ellentállani a japán támadásnak. A japánok jobbszárnyán és centrumában a támadások meghiusultak és az oroszok Fusan körül erősen tartják magukat, sőt több helyen sikerült a japánokat megkezdniük; azonban kétségtelen, hogy mégis kénytelenek lesznek Tienling felé visszavonulni, mert a japán ostromgyük iszonyu pusztításokat visznek végbe az oroszok közt és a támadások egyre erősödnek.

Szimintingtól északra 15 mértföldnyire a japán lovasság bekerített egy kozákhadot, amely iszonyu veszteségek árán vad futással menekült. A keleti fronton az orosz hadak megkezdték a visszavonulást.

IRODALOM.

Tavaszi szellő fű...

Tavaszi szellő fű,
Ébred az élet,
Csak a lelke sívár
S szívem régen rom lett.

Csak egy kis száll virág
Tarija éitem ében;
Gyémánt lelkü asszony
Birhatása éden.

Feladva van keblén
Minden sötét bánat,
Ismét újra élek
S bú-könyöm felszárad.

Orosz László.

Elfizetési felhívás. A legutóbbi évtizedek költészete a népies irányzatban találta megújulását, újjászületését s ennek a forrásnak vizét merítették napjainkig több-kevesebb sikerrel a költők és írók ezrei. Mindenesetre bővizű forrás, melynek medre kiapadhatatlan.

Az utolsó évek művei azonban újabb irányzatot látszanak megteremtteni, amely a verizmusban keresi és találja meg az esmei szépséget. A költészetnek, mint a művészetnek minden ágának örök ideálja, a szépek érvényre juttatása; az igazi, a tökéletes szép után való vágyódás, ám még sem érezhető a maga fenségében, a verizmusban. Mert igaz és szép, ha nem is ellentétes, de egymást gyakran kizáró esztetikai fogalmak. Sőt a tapasztalás igazolja, hogy a valóság legtöbbször rideg és visszataszító; így aztán lehet valami szép, de nem igaz s viszont igaz, de nem szép. Mert korunkra alkalmazva: igaz és szép merőben ellentéteseknek mondhatók. A mai valóság sokkal rutább, hogysem szépek lehetne nevezhető, azért felejtí a verizmus a szépséget az igazság és természetesség keresése közben. Legfényesebb példák erre a legújabb orosz írók olyannyira felkapott művei. Igazaknak igazak, de épen ezért kevés bennük a szép. Pedig az a divat is elmúlik lassacskán, mely most úgy felkapta őket lágyan ringó habjaira!

Kellemességet, eltakart szennyet eleget látunk mi az életben. Miért legyen a költők világa ilyenekkel telve, ahova üdülni, szórakozni jár az ember. Ne szokjunk már úgy hozzá a selejteshez, hogy elfeledjük keresni az igazi szépet!

A romantikai ideális szépség, jószág, divatját multa fogalom már, de realitással vegyítve, egy középutat eredményezhet, melyen épügy megtalálhatni az ideálreál alapot, mint a bölcséletnek összegezetett ágai a passimo-optimistikát eredményezték.

Kiseb ember, ismeretlenebb név vagyok, hogysem a költészetnek oldalhajását, a tulzott verizmust, mely szerintem káros a szépet kereső művészetre, levágni lennék hivatva. De hiszem és vallom, hogy eljön az idő, mikor az írók és művészek ezrei visszatérnek az eltévesztett alapokhoz, vagy újabb irányzattal temetik el a mai divatot.

Az ideálistikusnak reális irányzatnak szegődtem én a hivatás s ebbeli hitvallásomat bocsátom a nagy közönség elébe.

Szerény kötetem jelenik meg március hóban a könyvpiacra, mely ennek az irányzatnak hangjában iratott s egyszersmind első szárnynyitásom a nyilvános irodalom terén.

Félelemmel vegyes aggodalommal bocsátom utnak könyvemet, ám lelkesít az a

tudat, hogy hibáim mellett is szolgálak annak az irányzatnak, amely egyedül helyes és amelyben egykor ujja fognak születni a művészetek. — Teljes tisztelettel Strébely Gyula, Debreczen, Késes-utoza 6. szám.

Heti piacon árak.

— márcz. 7.

A keddi hetivásár áráiról a vásárfelügyelőség a következőket jelenti:

100 klg.	Kor.-tól.	Kor.-ig
Buza	18 40—	19 40
Kétszeres	16 40—	—
Rozs	—	14—
Árpa	16—	—
Zab	14 60—	—
Tengeri	16—	17—
„ csöves szemes	—	—
Köles	15 80—	—
Szalonna, sós	122—	124—
„ uj	122—	120—
Háj	142—	140—
Zsir	140—	144—
Kihasított sertés	116—	112—
Sertéshus	110—	116—
Széna	10—	—
„ II. rendű	9—	8—
Lúcerna	9 80—	9 60—
Bükköny	—	7—
Lóhere	8—	—
Takarmány szalma	4—	—
Alom szalma	1 80—	—
Zsup szalma ezáz kéve	10—	8—
Takarmány répa	2 20—	—

A hetivásár forgalma kedden a következő volt:

Ló felhajtattott	8 70
Elkelt	3 80
Szarvasmarha felhajtattott	13 80
Elkelt	8 20
Sertés felhajtattott	14 70
Elkelt	12 86

REGÉNYCSARNOK.

A bálkirálynő.

Irta: *Malonyay Dezső.*

A mi tisztelt barátunk, Bartos Dini, igen kedves fiu, a mellé, kérem, kamarás, továbbá országos renoméju gavallér és okvetlenül keresztüllövi azt a frátert, aki egyéb privát dolgaiba merne avatkozni.

Dini remekül lő, szeretjük is mi őt mindnyájan. Egyéb privát dolgai közé tartozik a többek közt, hogy annak idején halálosan szerelmes volt a Tassy Zsozéba.

A szép Tassy Zsozé azok közé a káprázatos bál-tünetmények közé tartozott, akikbe két-három farsangon át mindnyájan szerelmesek szoktunk lenni halálosan s aztán őrizték holtig egy-egy fél keztyűjét, egy-egy biztató mosolyának, egy-egy reménynyújtó kézzorításának az emlékét. Az esetet komplikálta még az is, hogy a szép Zsozé roppant elmés leány volt és volt vagy százötvenezer forint hozománya is. Az apja, — szívesen korhelykedett velünk az öreg ur, — mindnyájunkat biztatott.

— Ne hagyjátok magatokat, fiuk! Százötvenezer forint szép pénz s a leány az ráadás!... Én nem értem, hogy egyitek se bir vele!

Olykor egyikünket vagy másikunkat külön is uszított az öreg:

— Látom, fiu, ütőd a vasat. A leány sokat emlegetett téged odahaza. Szedd

össze magad gyerekek! Szeretnék már szépszerivel szabadulni tőle. Todod, más dolga is volna még az embernek.

És kacsintott egyet az öreg ur, pödörített daliás, szürkülő bajuszán, akarmi legyek, de látszott azon a bajuszon, hogy biz igen, más dolga is volna még az embernek!

Egyszer-egyszer le is sajnált bennünket:

— Micsoda szépség!... Én nem értem, hogy semmire se mentek azzal a leánnyal!... Hej, ha nem az enyim volna! majd megmutatnám én nektek!

Bartos Dini végre kirukkolt az öreg Tassy Frigyesnek.

— Friczi bátyám! Egy pár komoly szóm volna hozzád.

— Gyerek! — kiáltott Friczi bátyánk boldogan, — te a leányt akarod megkérni!?

És megölelte Dinit, háromszor is, vergette a vállát, mustrálta, gyönyörködött benne, mintha már a fia lett volna.

— Bravó, fiám!... Nagyszerűen mulatunk! Meglásd, milyen jól összeférünk!... Minden szüreten nálam leszték vagy négy hétig. Ilyen ember kell nekem! Csak tarokkozni tudnál becsületesebben!

Dini ígérte, hogy majd megtenul becsületesebben tarokkozni.

Friczi bátyánk még egyszer megölelte. — Rendben vagyunk. Eredj szólj a leánynak is.

Dini nem sokat teketóriázott.

— Zsozé nagysád, a kezét kérem.

A szép leány nyujtotta neki a kezét.

— De egészen!

A szép leány oda nyujtotta neki a másik kezét is. De gyönyörű, formás két holmi volt az.

— Nem így, — mondta igen komolyan Dini.

— Hát hogy? — csodálkozott a leány.

— Édes apjával már beszéltem, —

szólt komolyabban a kamarás és azon a bizonyos férfiasan meghatott hangon, amit ilyen esetekben szoktunk használni.

Mintha csiklandozták volna, nagyot kaczagott a szép leány.

— Értem!... Maga megkért... És az öreg nyomban odaigért, ugy-e?

Megesóválta azt a boglyas, szép fejét.

— Lássá, mindig ilyeneket csinál!...

De maga kedves barátom, ne hallgasson az öregre. Tudja, magának bevalom, ő szeretne megszabadulni tőlem.

Szeretne lerázni a nyakáról. De én nem hagyom magam. Vigyáznom kell még rá, ha magára marad, lefőzik, képes lenne megnősülni. Ő pedig egy cseppet sem ért a házassághoz. Nem neki való találmány. Egy hét alatt papucs alá kerülne s aztán mind hozzám járna panaszkodni. Lássá barátom, én nem mehetek férjhez. Az öregre kell ügyelnem.

A szeme kaczagott, az ajka komoly volt. Dini mélyen sértve érezte magát s tündött, kit löjjön keresztül!...

Majd gavalléros nyugalommal szólott.

— Zsozé nagysád, én szeretem magát. Szavamra. Ami azt illeti, szeretném most magam föbelőni.

Szavamra.

— Ne tegye, kedves barátom, — esedezett a szép leány.

— Nem teszem. De — — (roppant finniepies lett a Dini hangja) jól idehallgasson Zsozé nagysád!

A szép leány jól odahallgatott s oly aranyosan komoly maradt a nézése. Dini pedig mintha testamentomot diktált volna!

(Folyt. köv.)

M. A. Vasutak menetrendje

1904 évi okt. hó 1-től.

Debreczenből indul:	idő ó.	p
Budapest felé (vegyesvonat)	d. u. 8	30
Budapest felé (gyorsvonat)	d. u. 4	16
Budapest felé (gyorsvonat)	reggel 8	57
Budapest—Nagyvárad felé	d. u. 12	07
Budapest—Nagyvárad felé	este 10	31
P.-Ladány Nagyv. felé minden kedd	d. e. 11	12
Csak P.-Ladányig	este 8	10
Csak P.-Ladányig motor menet	reggel 5	08
Szatmár—Máramarossziget felé	d. u. 8	56
Csak Szatmárig (gyorsvonat)	este 6	41
Csak Szatmárig (teher v. szem.-száll. v.)	este 7	56
Szatmár—Máramarossziget felé	éjjel 2	50
Szatmár—Máramarossziget felé (gyorsv.)	d. u. 12	07
Csak Szatmárig	reggel 5	10
Miskolcs—Kassa felé	reggel 8	18
Miskolcs—Kassa felé	este 6	58
Szerencs—S.-A.-Ujhely—Kassa felé	d. u. 4	11
Csak Nyiregyházig	d. u. 2	10

m. áll. vasutól	reggel 5	35
vásártérről	reggel 5	44
m. áll. vasutól	d. e. 8	09
vásártérről	" 8	16
m. áll. vasutól	" 11	07
vásártérről	" 11	16
Hajduörsörmény—		
B.-Sz.-Mihály felé	m. áll. vasutól	d. u. 12 11
	vásártérről	" 12 21
	m. áll. vasutól	" 4 25
	vásártérről	" 4 38
	m. áll. vasutól	este 6 46
	vásártérről	" 6 58

Füzes-Abony felé m. áll. vasutól	reggel 4	36
Füzes-Abony felé vásártérről	" 4	56
Ohát-Kócs—Polgár felé m. áll. vasutól	d. u. 4	49
Ohát-Kócs—Polgár felé vásártérről	" 4	28
Derecske—Nagy-Léta felé	reggel 9	35
Derecske—Nagy-Léta felé	" 4	31

Budapestre érkezik:

A reggel 8 ó. 57 p.-kor induló gy.-v.	d. u. 1	50
A déli 12 ó. 07 p.-kor induló sz.-v.	este 6	40
Az este 10 óra 31 p.-kor induló sz.-v.	reggel 5	45
A délután 4 ó. 16 p.-kor induló gyorsv.	este 9	36

Budapestről Debreczenbe indul:

A délután 12 ó. 6 p.-kor érkező gyorsv.	reggel 7	26
A délután 8 ó. 29 p.-kor érkező szem.-v.	" 9	—
Az este 6 ó. 26 p.-kor érkező gyorsvonat	d. u. 2	—
Az éjjel 2 ó. 24 p.-kor érkező szem.-v.	este 7	06
Az éjjel 2 ó. 24 p.-kor érkező szemv.	" 9	15
P.-Ladányig gyorsvonat átállítással	d. u. 12	08

Debreczenbe érkezik:

Budapest felől (gyorsvonat)	d. u. 8	29
Budapest—Nagyvárad felől	este 6	26
Budapest—Nagyvárad felől (gyorsvonat)	éjjel 2	24
Budapest Nagyvárad felől	d. u. 2	15
Csak P.-Ladánytól	reggel 7	45
Csak P.-Ladánytól motor menet	" 5	08
Kolozsvár—Nagyvárad felől	" 7	26
Csak Szatmárról (gyorsvonat)	" 8	46
Csak Szatmár felől	d. e. 11	37
Csak Máramarossziget felől (gyorsvonat)	d. u. 8	55
Csak Máramarossziget felől	este 10	11
Máramarossziget—Szatmár felől	" 6	40
Csak Szatmár felől	reggel 7	30
Kassa—Miskolcs felől	d. e. 1	31
Kassa—S.-A.-Ujhely—Szerencs felől	este 7	50
Kassa—Miskolcs felől	d. u. 8	48
Csak Nyiregyháza felől	reggel 7	33

vásártérről	reggel 7	32
m. áll. vasutra	" 7	40
vásártérről	d. e. 11	13
m. áll. vasutra	" 11	22
vásártérről	d. u. 1	45
m. áll. vasutra	" 1	52
H.-Böcsörmény felől	vásártérről	" 3 27
	m. áll. vasutra	" 3 34
	vásártérről	este 6 05
	m. áll. vasuthoz	" 6 15
	vásártérről	" 9 50
	m. áll. vasutra	" 9 57

Füzes-Abony felől vásártérről	d. u. 8	34
Füzes-Abony felől m. áll. vasuthoz	" 5	35
Ohát-Kócs—Polgár fe	vásártérről	reggel 7 44
Ohát-Kócs—Polgár felől m. áll. vasuthoz	reggel 7	54
Derecske—Nagy-Léta felől	" 7	15
Derecske—Nagy-Léta felől	d. u. 8	13

Apró hirdetés...

Díja 10 szög 40 fillér, minden további szög 4 fillér, vastagabb betűkkel nyomtatott szög 4 kr. 8 fillér.

Levélben tudakozásokra postasavválaszolunk, ha a szükséges postabélyeg beküldetik. Apró hirdetések előre fizetendők.

ÓRIÁS golyvás galambok és fajbaromfi keltető tojásai kapható. Pacsirta-utca 42.

A HALÁPON egy 60 holdas tanya 8 köből őszi vetéssel, tanyai épületekkel hasznóbérbe kiadó. Czim a kiadóhivatalban.

ELADÓ FÖLD. A vámospécsi uton 14 köbös tanyaföld eladó. Értekezheti Gyöngy virág-utca 19. sz. alatt.

ELADÓ HÁZ. Szent-Anna-utczám egy ház, melynek utczai része ki van építve, kedvező feltételek mellett eladó. Czim a kiadóban.

**Luczernamag,
Lóheremag,
Répamagvak**

legolcsóbb árban kaphatók

Deutsch Albert és Fia

magkereskedésében

Hatvan-utca 9. szám.

**A gróf Degenfeld József
és dr. Balkányi Miklós urak
„Erzsébet” szőlőtelepén**

kitűnő minőségű gyökeres szőlővessző, nemes gyümölcs-oltvány és spárga gyökér olcsón megrendelhető.

Iroda:

Debreczenben, Kossuth-utca 32. szám.

Kerékpárosok figyelmébe!

Csász. kir. szabadalmazott kerékpár-gyár.
Tulajdonosok: Weiszberger és Holländer.
Debreczen, Arany János-utca 20.

Ajánljuk saját gyármányu kerékpárjainkat, melyek ugy tartósságra, mint könnyű hajtásra bármely eddig használatban levő kerékpárokat felülmúlnak.

40% erő megtakarítás. Jutányos árak.

Kerékpár javításokat és bármily gyármányu kerékpároknak legújabb modelre való átalakítását, zománcozását szakszerűen, gyorsan és jutányosan eszközölünk.

Uj kerékpároknál 3 évi jótállás. — Használt kerékpárokat becsereélünk.

A n. é. közönség szives pártfogását kérjük.

Tisztelettel

Weiszberger és Holländer.

A dr. Borsos-féle
Hajszesz és Hajkenőcs

biztosan megszünteti a haj hullását, a hajvégek megtörését, a haj elmolyosodását. Teljesen ártalmatlan. — Elősegíti a haj növést és annak színét nem változtatja meg.

1 üveg Hajszesz ára 1—2 kor
1 tégely Hajkenőcs ára 1 kor.

Kapható:

MIHALOVITS J.
gyógyszertárában
DEBRECZEN,
Főtér 31. szám.

**Hirlapelárusítók
felvételnek**

a „Debreczen” elárusítására
városi nyomdában,
városház, keresztépület.

Az általánosan elismert kitűnő

Mohai Ágnes

természetes gazdag szénvartartalmu ásványviz, amely összetételénél fogva a forgalomban levő külföldi vizekkel szemben az első helyen áll, ugy azokat minden tekintetben felülmúlja

főraktára:

Máyer Jenőnél

1 literes üveg 19 kr.

$\frac{1}{2}$ „ „ 13 „

mélyen leszállított áron kapható.

Tisztelt iparos osztály!

Hollandiából hazakeresve kötelességemnek tartom a t. iparos osztály figyelmét felhívni, miszerint az ottan vásárolt és magammal hozott hajószakomány **kétszer főzött lenolaj kencét**

különként 32 krajczárjával a tisztelt iparos osztály rendelkezésére bocsájom. — Tisztelettel

Neumann Nándor

kizárólagos festék-, lakk- és kence nagykereskedő
Debreczen, Hatvan-utca 6. szám.

Államilag vizsgált takarmánynak való
répa- és luczerna magvak.

Gyorsan száradó

festék és padlómáz

előnyös árban kapható

KOHN HENRIK

fűszer- és festék üzletében

gróf Degenfeld-tér 7. sz.

A t. Gazdaközönségnek!

Van szerencsénk ajánlani elsőrendű államilag oltározott aran-kamentes lohere és luczerna magot, ugyisintén eredeti quediaburgi kitűnő csiraképesseggű répamagvakat és kemócsin fűmagot legolcsóbb napiárakon

Kiváló tisztelettel

Holländer Adolf és Fia

Piacz-utca 28. szám.

Uj! Megnyílt!! Uj!

a Kossuth-utczai Maradék áruház

olcsóbb minden vegeladásnál.

Mint hogy kizárólag rőfös árut rendezünk be, a raktáron levő összes cipő, kalap, női és férfi fehérneműek, miederek, kesztyű, nyakkendő, harisnya, női és fiu ruhák, esernyők stb. fél árban árusítjuk el.

Uj!

Székely Jenő és Társa utódai

Kossuth-utca 15. sz., Gyógyszertárral szemben.

Uj!